

Nye eiere satser rasjonelt

Reiersøl Planteskole kan vise til historie tilbake til 1940-tallet. Planteskolen er nok mest kjent for sin produksjon av skogplanter, men på stedet har det gjennom mange år også vært en omfattende produksjon av frukttregrunnstammer og bærplanter i regi av Gartnerhallen. For tre år siden var virksomheten i ferd med å bli lagt ned.

– Vi kom inn på eiersiden, og i løpet av 2009 er det investert mye for å rasjonalisere driften, sier styreleder Vagn Kristensen, som i sin tid etablerte Grimstad Planteskole og er vel kjent i norske planteskolekretser.

Ole Billing Hansen

Planteskolen fortsetter sin produksjon av gran og furu til skogplanting, men produksjonen skal utelukkende bestå i dekkrotplanter, og omfanget skal være tilpasset markedet, fremholder styrelederen. Han viser til at antallet skogplanter fra Reiersøl i dag er om lag 1,8 millioner årlig. Andre kulturer blir trolig viktigere i årene fremover. Sammen med daglig leder May Heggstad viser Kristensen GY planter til juletreproduksjon, ungpplanter av løvtrær, frukttregrunnstammer, hagesenterplanter av jordbær, ferdig hekk i avlange kar, samt matter av markdekkende stauder. Noen av produksjonene er foreløpig på utprøvningsstadiet, så det er slett ikke sikkert at alle er noe å satse på.

– Reiersøl planteskole er i ferd med å finne sin fremtidige plass i markedet, påpeker Kristensen.

– Vi tar sikte på å lage utplantingsklare dekkrotplanter av edelgran til juletreproduksjon på to vekstsesonger og ta opp konkurransen med danske leverandører av treårige barrotplanter, sier daglig leder May Heggstad og styreleder Vagn Kristensen i Reiersøl Planteskole.

Skogplanter

Reiersøl produserer unge, frøformerte planter av gran og furu hovedsakelig for planting i skog i Agder-fylkene, Telemark og sørvestre deler av landet.

Omfanget av produksjonen har vært betydelig større i tidligere tider, og det er vanskelig å dimensjonere den i forhold til etterspørselen. Dette har til

tider resultert i at anselige mengder lagervare som ikke er solgt og plantet innen 10.-15. juni, er blitt kastet.

– Denne måten å drive produksjon på er selvfølgelig svært lite rasjonell, påpeker Vagn Kristensen, som går inn for å legge om slik at kjøperne må levere sin bestilling innen 15. januar året før plantene skal leveres, det vil si 1-1,5 år

før planting. Det gir muligheter for en sikrere produksjonsplanlegging og atskillig mindre svinn.

Reiersøl Planteskole tar også sikte på å produsere utvalgte arter av løvplanter, først og fremst til skogplanting, men kan hende også til grøntanleggsformål. – Vi har allerede arter som hengebjørk, svartor og vintereik inne i vår produksjon. I samråd med fagfolk i universitetsmiljøet på Ås tar vi sikte på å ta inn ett nytt treslag i produksjonsprogrammet hvert år fremover. I utgangspunktet foretrekker vi treslag som kan produsere fra frø uten å måtte kjølebehandle frøet, forteller Heggstad og Kristensen.

Juletrær

En viktig satsing på ”nye” Reiersøl er en rasjonell dekkrotproduksjon av ungeplanter (”pluggplanter”) av edelgran til juletreprodusenter. Ungeplanter til dette formålet har tradisjoner på Reiersøl, men hittil har det meste av produksjo-

nen foregått etter dansk mønster med levering av 2/1- og 2/2-barrotplanter. Målet med det nye produksjonsopplegget er å kunne levere toårige, 15-20 cm høye dekkrotplanter for planting i august. Dette produktet vil i så fall konkurrere med treårige 2/1-barrotplanter levert fra Danmark.

– Dersom vi får til denne produksjonen, mener jeg det burde være gode muligheter i eksportmarkedet, sier Vagn Kristensen. – Kan hende er det vi som i fremtiden skal selge juletreplanter til Danmark? Det ville være interessant å snu den tradisjonelle varestrømmen.

Hovedkulturene er nordmannsedelgran, fjelledelgran og sibiredelgran.

– Det er mest gang i produksjonen av fjelledelgran, fremholder Kristensen, som peker på utfordringer med leveranse av frø av de beste frøkildene av nordmannsedelgran, samt problemer med å få plantene til å strekke seg det første produksjonsåret. For å fremme veksten det andre produk-

Blivende juletrær av edelgran så langt øyet rekker.

sjonsåret, vil planteskolen prøve ut en kortvarig kjøleperiode når første strekningsveksten er fullført. Formålet er å få hovedmengden av plantene til å vokse videre slik at de oppnår ønsket høyde før

VÄXTSKYDDSEMINARIUM 29 Oktober i Rogaland

09.00 Öppning av seminariet, Tommy Sigg

09.15 Virus, viroider och insektvektorer, hur smittas gurka och tomat av virussjukdomar, Dr Irene Vänninen

10.15 Hygien vid Sigg-Plant, Theresa Gull

10.45 Kaffe med smörgås

11.15 Tuta absoluta och Clavibacter på tomat, Bram Noordam

12.00 Clavibacter i verkligheten, Poul-Erik Lund (Gartneriet Alfred Pedersen & Søn ApS)

13.00 Seminariet avslutas med diskussion

Plats: "Krusloftet" hos Helge Todnem på Randaberg

Seminariet är avgiftsfritt och öppet för alla. Anmäl Er senast 18 oktober till info@sigg-plant.com

OY SIGG-PLANT AB

Kristinestadsv. 1194 • FIN-64250 PJELAX
Tel. +358 20 7404 350 • Fax +358 20 7404 360
info@sigg-plant.com • www.sigg-plant.com

Vi ses på Gjennestad

Jiffy®
Let's grow together

www.jiffypot.com

+46 (70)3527008

Markdekkere på rull er et mulig fremtidig produkt fra Reiersøl Planteskole.

– Reiersøl planteskole har de siste årene investert i et nytt, stort veksthus og en ny driftsbygning med topp moderne så- og prikkelinje, forteller styreleder Vagn Kristensen.

de setter vinterknopp mot slutten av vekstsesongen.

Frøkilder

Når det gjelder fjelledelgran, blir det nyttet både nordamerikanske og norske frøkilder. Ulike nordamerikanske frøkilder av denne arten er utprøvd gjennom noen tiår her i landet, og det har gitt grunnlag for egen norsk frøhøsting. Juletreprodusenter i Storbritannia har vist interesse for planter av fjelledelgran, til skepsis blant norske juletreprodusenter, som frykter for konkurransen. Juletrær av fjelledelgran har potensial som et kvalitetstre på det europeiske markedet.

Nordmannsedelgran er mer problematisk, for frøkildene av denne finnes i Kaukasus, et område med politisk ustabilitet og litt usikre leveranser. – Den frøkilden som har vist seg best, ligger 1200-1500 moh. på russisk territorium, men dette området inngår i dag i en nasjonalpark, slik at en må ta til takke med frø som høstes i høydelag 1000-1200 moh., forklarer planteskolens folk.

Ny så- og prikkelinje

De siste par årene er det investert i et nytt, moderne veksthus, samt en stor driftsbygning på Reiersøl. I arbeidshallen i driftsbygningen er det i løpet av forrige vinter etablert en topp moderne så- og prikkelinje. Noen innkjøringspro-

blemer har det vært, men den nye linjen vil bli helt sentral i et strømlinjeformet produksjonsopplegg i planteskolen. Ved ettfrøsåing av gran er for eksempel målet at det ikke skal være nødvendig å ta i enkeltplanter fra frøet er sådd til ferdige planter blir pakket for vinterlagring utpå seinhøsten. May Heggstad forteller at så- og prikkelinjen vil være i bruk store deler av året, fra oktober til mars og igjen i juli-august.

Eplegrunnstammer

Planteskolefolkene på Reiersøl er blitt utfordret til å forsøke seg med en

rasjonell produksjon av frukttregrunnstammer, først og fremst eplegrunnstammer. Årets prøveproduksjon er på 10.000 planter. Utgangsmaterialet blir levert fra Sagaplant, og den store utfordringen er å handtere plantene slik at de i løpet av én vekstsesong oppnår standardens krav om en rothalsstykkelse på 6-8 mm. De største utfordringene er å hindre tidlig utknopping og vekststans, samt å gi plantene stor nok avstand mot slutten av vekstsesongen, slik at tilveksten skjer i form av tykkel- sesvekst og ikke stengelstrekking. Heggstad og Kristensen har noen ideer

Vi ønsker velkommen til oss for en hyggelig prat og en kopp kaffe på Gartnerdagene 2010. På vår stand kan du se nyheter av julestjerner og andre interessante produkter.

G3 UNGPLANTER
REN KVALITET

Tlf: 22 88 71 00 • Faks: 22 88 71 01
Adresse: Økern Torg 4, 0580 Oslo
www.g3.no

Ferdig klipt hekk i metervis kan bli en suksess i markedet for "ferdig hage i en fart". De blir produsert i avlange kar av vevd plast, noe som gjør at plantene får et findelt rotsystem uten problemer med "rotsnurr".

om hvordan et slikt produksjonsopplegg bør se ut, men det gjenstår fortsatt utviklingsarbeid før de er sikre på å lykkes. Om det blir en suksess, finnes det avtakere til grunnstammene, som det på grunn av vertplantestatus for pærebrann ikke er anledning til å importere.

Utradisjonelle produkter

Fra utlandet kjenner vi til at markdekere blir omsatt i matter, omtrent som ferdigplen. På Reiersøl prøver de ut produksjonsteknikk og ulike planteslag som kan brukes på denne måten. Det gjenstår å se om dette er et produkt som kan lages rasjonelt her i landet og om markedet er tilstrekkelig stort.

På Reiersøl har de også i gang en produksjon av ferdig hekk etablert i avlange sekker av vevd plast, med samme teknikk som ved moderne treproduksjon (se GY 6/2010). Foreløpig har de blant annet satset på fjell-

Reiersøl Planteskole

Planteskolen var forvaltningsbedrift under Staten ved Landbruksdepartementet frem til 1989. Staten er nå ute av bildet, og det er lokale fagfolk og ansatte som har aksjemajoriteten. Bedriften er i dag organisert i to selskaper: Reiersøl Eiendom AS er et rent eiendomsselskap, mens Reiersøl Planteskoler AS er driftsselskap. Styret består av styreleder Vagn Kristensen, nestleder Sigmund Pedersen og styremedlem Bjørn Egil Hansen.

Planteskolen ligger i Froland kommune, om lag 17 km fra Arendal. Reiersøl gård ble innkjøpt i 1941 av Staten v/ Landbruksdepartementet, med formål å produsere skogplanter. Planteproduksjonen startet våren 1942. Eiendommen har et areal på 210 daa dyrket mark og 609 daa skog og utmark. 45 dekar er i dag tilplantet med juletrær, til utprøving og salgsproduksjon. Planteskolen har klimatisk sett en gunstig beliggenhet. Årsnedbøren er omtrent 1200 mm, og det er som regel godt snødekket om vinteren. Det har derfor vært relativt lite skader på plantene i de årene det har vært drevet planteproduksjon her.

I mange år ble det bare levert barrotplanter av gran og furu fra Reiersøl. Fra begynnelsen av 1970-tallet ble etter hvert forskjellige typer av dekkrotplanter i pottebrett introdusert, men hele tiden er det også blitt levert en god del barrotplanter. I dag blir mesteparten av plantene til skogformål, dvs. i hovedsak vanlig gran og furu, produsert i pottebrett. Produksjonstiden er ett eller to år, og produksjonen foregår helt eller delvis i veksthus.

Planteskolen har hele tiden hatt svært stabil og dyktig arbeidskraft. Mange har arbeidet her hele sitt yrkesaktive liv. Dette gjelder også ledelsen. Fra starten og frem til 1998 har Reiersøl hatt to bestyrere; Gunnar Oveland i perioden 1942-1980 og Åge Froland fra 1980 til 1998. Torleiv Tho var daglig leder fra 1998 til 2007. I dag har planteskolen åtte ansatte under ledelse av planteskolegartner May Heggstad.

Kilde: www.reiersol.no

hemlokk og agnbøk som tenkes omsatt ferdig formklipt i 1,5 til to meters høyde. Et slikt produkt vil bli relativt kostbart i innkjøp, men tendensen med "ferdig hage i en fart" gjør at denne typen produkter kan ha fremtiden for seg i et betalingsdyktig marked.

SMÅPLANTER

av grønnsak-, tomat- og agurkplanter.

Bestill dine småplanter i dag!

Vi leverer over hele landet, og gjør vårt ytterste for å gi våre kunder topp kvalitet og service.

Wiig Gartneri AS

Tlf: 51 42 80 95

Mob: 913 609 62

post@wiig-gartneri.no

www.wiig-gartneri.no

Nye funn av pærebrann

På grunn av funn av pærebrann i fem nye kommuner, er sonene for overvåking og bekjempelse av denne plantesykdommen utvidet, skriver Landbruks- og Matdepartementet på sine internettsider.

Dette innebærer at kommunene Askvoll, Os, Sokndal, Vindafjord og Strand vil inngå i ny bekjempelseszone, og at kommunene Naustdal, Førde, Gaular og Fjaler vil inngå i ny observasjonssone.

Plantesykdommen pærebrann har vært kjent i USA i mer enn 200 år, og kom til Europa for ca. 40 år siden. I dag er pærebrann påvist i de fleste land i Europa, og er på verdensbasis den viktigste skadegjøreren i eple- og pæretre.